

חידושי אגדה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

פסחים דף סח

שיעור ב'

פרי צדיק שבועות יב

יהי רק בלתי לה' לצדו. וע"ז רמזו חז"ל הכל מודים בעלמא דבטינן נמי לכס שיהי הלכס ג"כ לה' מ"ט יום שניתנה בו תורה. כי ע"י כח התורה נשפט המיות על כל הגבראים שבטוה"ז מדלח"מ שכל פעולתם רק לעשות רצון קונס כדאי' בגמ' (חולין ז.) צנהר גינאי שאמר אני הולך לעשות רצון קוני היינו עלי בחירה מלדו. וכמו שהי' בבחי' זו בראשית הכריאה אשר עשה האלהים האדם ישר והר' אללו כל ענין אכילה וחטוננו טוה"ז במלות עשה כש"ג וילו ה' אלהים מפרי עץ הגן אכל האכל. ובה יובן ג"כ אמרם ז"ל (פסחים כ"ט) מר צרי' דרבינא הוא יהיב בתעניתא כולו שהא צר מעלמא וצוריא ועיו"כ. ואי' בהוס' (ברכות מ"ט:) שהי' תענית חלוס ולכן גם בשבת ויו"ט אע"פ שהחלטה הוא בעונג ושמחה מותר לישב בתענית מאחר שיש לו מזה יותר עונג ושמחה. זולת צפורים שא"ז צו לשון משחה ובערב יוה"כ האכילה דייקא נחשב לתענית כאמרם ז"ל כאלו החטנה תשיעי כו' ובעלמא זמן שניתנה בו תורה האכילה הוא כקרבן שהוא הוא עיקר של כוונת התענית כאמרם ז"ל שיהי' מיעוט חלבי ודמי' כאלו הקרבני קרבן. וזה נמלא מפירש באכילת תלמידי תנאים המביא דורון לת"ח כאלו הקריב צכורים והרולה לנסך יין ע"ג המזבח ימלא גרוס של ת"ח יין וכש"ג איש אלהים עובר עלינו תמיד ודרשו מזה כל המארח ת"ח צביתו כאלו הקריב תמידין. ולכן בני' זמנים האלו אסור אף תענית חלוס כנ"ל :

הקדמת האגלי טל

ומדרי דברי זכור אזכור מה ששמעתי קצת בני אדם טועין מדרך השכל בענין לימוד תוה"ק ואמרו כי הלומד ומחדש חידושים ושמח ומתענג בלימודו אין זה לימוד התורה כ"כ לשמה כמו אם היה לומד בפשיטות שאין לו מהלימוד שום תענוג והוא רק לשם מצוה. אבל הלומד ומתענג בלימודו הרי מתערב בלימודו גם הנאת עצמו. ובאמת זה טעות מפורסם. ואדרכא כי זה היא עיקר מצות לימוד התורה להיות שש ושמח ומתענג בלימודו ואז דברי תורה נבלעין בדמו. ומאחר שנהנה מדברי תורה הוא נעשה דבוק לתורה. [ועיין פירש"י סנהדרין נ"ח. ד"ה ודבק]. ובזוה"ק דבין יצה"ט ובין יצה"ר אינן מתגדלין אלא מתוך שמחה. יצה"ט מתגדל מתוך שמחה של תורה. יצה"ר כו'. ואם אמרת שע"י השמחה שיש לו מהלימוד נקרא שלא לשמה או עכ"פ לשמה ושלא לשמה. הרי שמחה זו עוד מגרע כח המצוה ומכהה אורה ואיך יגדל מזה יצה"ט. וכיון שיצה"ט מתגדל מזה בודאי זה הוא עיקר המצוה—ומודינא דהלומד לא